



Projekt

**UCHWAŁA NR**  
**Rady Powiatu Stargardzkiego**

z dnia


**w sprawie przyjęcia sprawozdania Zarządu Powiatu z realizacji  
w latach 2019-2020 „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami  
Powiatu Stargardzkiego na lata 2019-2022”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 poz. 920) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Przyjmuje się sprawozdanie Zarządu Powiatu z realizacji w latach 2019 - 2020 „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Stargardzkiego na lata 2019-2022”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Stargardzkiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.



„Pod względem formalno-prawnym  
bez zastrzeżeń”  
RADCA PRAWNY  
Jolanta Retkowska-Niewiarowska

## Uzasadnienie

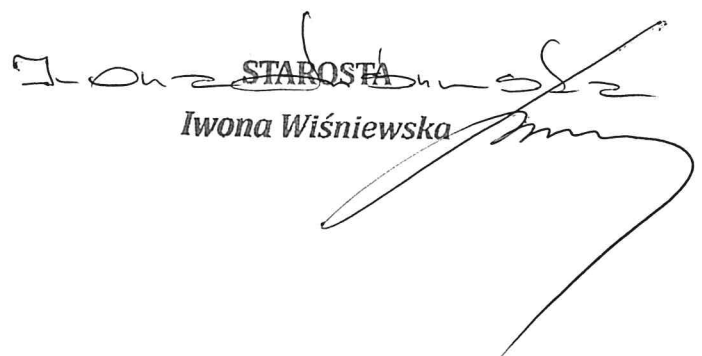
Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 poz. 920) powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponagminnym w zakresie kultury i ochrony dóbr kultury.

Powiat Stargardzki posiada „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Stargardzkiego na lata 2019-2022” przyjęty Uchwałą Nr VIII/132/19 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 26 czerwca 2019 roku. Program został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 23 lipca 2019 roku, poz. 4016.

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2020 r. poz. 282, z późn. zm.) z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami Zarząd Powiatu sporządza co dwa lata sprawozdanie, które przedstawia Radzie Powiatu.

Niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2019-2020. W sprawozdaniu ujęto stan realizacji oraz działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego, wynikające z przyjętych w Programie głównych celów.

W związku z powyższym wnosi się o podjęcie niniejszej uchwały.

  
STAROSTA  
Iwona Wiśniewska

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Powiatu Stargardzkiego

z dnia .....

Sprawozdanie Zarządu  
Powiatu z realizacji  
„Powiatowego Programu  
Opieki nad Zabytkami  
Powiatu Stargardzkiego  
na lata 2019 – 2022”  
za lata 2019 - 2020



Stargard, marzec 2021 r.

## Wstęp

Obowiązek opracowania i wdrożenia programów opieki nad zabytkami wynika z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 282, z późn. zm.).

Celem programów opieki nad zabytkami, zatwierdzanych przez samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne jest:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
- 2) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- 5) podejmowanie zadań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem zabytków.

W świetle powyższych wytycznych, opracowano dokument, przedmiotem którego jest ochrona dziedzictwa kulturowego znajdującego się w granicach administracyjnych Powiatu Stargardzkiego.

Po uzyskaniu pozytywnej opinii Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Rada Powiatu Stargardzkiego uchwałą nr VIII/132/19 z dnia 26 czerwca 2019 roku przyjęła „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Stargardzkiego na lata 2019-2022”. Program został ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 23 lipca 2019 roku, poz. 4016.

Realizując obowiązek wynikający z art. 87 ust. 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Zarząd Powiatu Stargardzkiego przedstawia sprawozdanie z realizacji programu obejmującego lata 2019-2020. W sprawozdaniu ujęto stan realizacji oraz działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego, wynikające z przyjętych w Programie głównych celów, którymi są:

1. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
2. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego.
3. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Kierunki Powiatowego programu opieki nad zabytkami są realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.

W imieniu Powiatu Stargardzkiego zadania są prowadzone przez powiatowe jednostki organizacyjne (m.in. szkoły i placówki) oraz wydziały Starostwa Powiatowego w ramach zadań własnych we współpracy z powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami.

Poniżej przedstawiono podjęte działania w ramach realizacji Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami mające na celu ochronę dziedzictwa kulturowego Powiatu Stargardzkiego, służące realizacji założonych celów.

- 1. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwale zachowanie ich wartości. Zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.**

Powiat Stargardzki jest właścicielem zabytkowej kolei wąskotorowej Stargard – Ińsko, wpisanej do rejestru zabytków. Towarzystwo Stargardzka Kolej Dojazdowa podpisało w roku 2020 umowę dzierżawy działek, wraz ze znajdującym się na nich torowiskiem. Tym samym możliwa stała się statutowa działalność Towarzystwa, które zabiegało o ochronę i opiekę nad

tym, co jeszcze zostało ze stargardzkiej kolei wąskotorowej, nieczynnej od 2001 r. Towarzystwo Stargardzka Kolej Dojazdowa planuje uruchomić oraz utrzymać turystyczny ruch drezynowy na odcinkach, które technicznie nadają się jeszcze do wykorzystania. Chodzi głównie o trasę ze Stargardu do Małkocina. Zamierza też uchronić torowisko przed dalszą dewastacją i zniszczeniem. Towarzystwo deklaruje także podjęcie starań, której celem ma być adaptacja dawnego budynku stacji do funkcji edukacyjno- muzealnych.

W ramach projektu Zachodniopomorskiego Urzędu Marszałkowskiego „Budowa sieci tras rowerowych Pomorza Zachodniego – Trasa Pojezierna” powiat stargardzki będzie częścią dużej sieci tras rowerowych, które powstaną w ramach zadania. Znaczna część trasy będzie biegła po trasie zabytkowej kolei wąskotorowej ze Stargardu do Ińska. Dofinansowanie z powiatowego budżetu obejmuje budowę odcinków ścieżek rowerowych, biegnących przez teren gmin powiatu stargardzkiego. W latach 2019 – 2020 zrealizowano odcinek Storkowo-Ginawa. Wkład własny Powiatu wyniósł ponad 175 tys. zł. Trwają również przygotowania związane ze sporządzeniem dokumentacji projektowej kolejnego odcinka - tym razem z Mosiny do Ińska. Docelowo ma powstać 1000 kilometrów powiązanych ze sobą tras, pozwalających na krótkie wycieczki i dłuższe wyprawy po najatrakcyjniejszych turystycznie zakątkach regionu.

Do najcenniejszych obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków będących własnością Powiatu należy gmach Zespołu Szkół nr 1 w Parku 3. Maja w Stargardzie. W 2019 roku wykonano częściową termomodernizację budynku poprzez wymianę okien drewnianych na okna PCV - koszt realizacji prac to prawie 100 000 zł.

**2. Udzielanie na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu stargardzkiego wpisanych do rejestru zabytków, nie będących własnością powiatu.**

**Zamieszczenie informacji o możliwości ubiegania się o taką dotację na stronie internetowej starostwa i w innych mediach.**

W roku 2019 w całym powiecie stargardzkim udzielono dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków 13 zabytkom na łączną kwotę 915 985,28 zł. Dotacji udzielił samorząd powiatowy oraz 4 gminy powiatu.

- Powiat Stargardzki

- 1) Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Pęzinie – „Renowacja wieży kościoła pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Pęzinie – etap I – strona zachodnia”, kwota 20 000 zł;
- 2) Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Józefa Oblubieńca w Starej Dąbrowie – „Zabezpieczenie i naprawa fundamentów ścian: wschodnia i zachodnia (kościół w Krzywnicy)”, kwota 12 500 zł;
- 3) Parafia Rzymskokatolicka p.w. Przemienienia Pańskiego w Kolinie – „Prace konserwacyjno-budowlane sterczyn na dachu kościoła filialnego pw. Św. Maksymiliana Kolbego w Żalęcinie”, kwota 12 500 zł;
- 4) Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Anny w Długiem – „Konserwacja renesansowej chrzcielnicy z kościoła filialnego p.w. MB Bolesnej w Białej – Parafia w Długiem – IV etap prac”, kwota 5 000 zł.

Zasady udzielania dotacji określone zostały w Uchwale Nr XXXIV/393/09 Rady Powiatu w Stargardzie z dnia 29. kwietnia 2009 r.

- Gmina Miasto Stargard

- 1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego - „Dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich uszkodzonej konstrukcji południowej zakrystii”, kwota 461 015,28 zł;
- 2) Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata - „Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych w ramach projektu pn.: Rozwój zasobów kulturalnych poprzez prace konserwatorsko-restauratorskie w zabytkowej Kolegiacie pw. NMP Królowej Świata w Stargardzie”, kwota 38 468 zł;
- 3) Parafia Prawosławna pw. Śww. App. Piotra i Pawła - „Dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych na zadanie pn.: Remont zabytkowej, neogotyckiej cerkwi prawosławnej pw. Śww. Apostołów. Piotra i Pawła w Stargardzie – wykonanie systemu zabezpieczenia przeciwpożarowego”, kwota 120 000 zł;

4) Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata – „Remont organistówki gotyckiej, stanowiącej część zespołu budynków plebanii kościoła pw. NMP Królowej Świata - wymiana okien (refundacja prac)”, kwota 139 002 zł.

- Gmina Stargard

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Pęzinie – „Renowacja wieży kościoła parafialnego w Pęzinie”, kwota 20 000 zł;

- Gmina Dolice

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego w Kolinie – „Remont sterczyn na budynku kościoła filialnego pw. Św. Maksymiliana w Żalęcinie”, kwota 12 500 zł;

- Gmina Stara Dąbrowa

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Parlinie – „Pobielenie wnętrza kościoła filialnego w Łęczycy”, kwota 25 000 zł;

2) Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Parlinie – „Wykonanie opaski zwirowej wraz z naprawą fundamentów wokół kościoła w Parlinie”, kwota 25 000 zł;

3) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Wzmocnienie i naprawa fundamentów ścian: wschodniej i zachodniej kościoła filialnego w Krzywnicy”, kwota 25 000 zł.

W roku 2020 w całym powiecie stargardzkim udzielono dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub budowlanych przy obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków 8 zabytkom na łączną kwotę 1 155 697,21 zł. Dotacji udzieliło 5 gmin z terenu powiatu. W samorządzie powiatowym ze względu na ograniczony budżet nie zaplanowano środków na ten cel.

- Miasto Stargard

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata - „Rozwój zasobów kulturalnych poprzez prace konserwatorskie, restauratorskie w zabytkowej Kolegiacie NMP Królowej Świata w Stargardzie" realizowane w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 - ETAP I, kwota 953 054,21 zł;

2) Parafia Rzymskokatolicka pw. Ducha Świętego - „Dofinansowanie prac konserwatorskich i restauratorskich uszkodzonej konstrukcji południowej zakrystii kościoła pw. Ducha Świętego - etap I - dokończenie prac”, kwota 74 200 zł.



- Gmina Stargard

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Michała Archanioła w Poczerninie – „Prace konserwatorskie i restauratorskie przy krucyfiksie gotyckim w kościele parafialnym w Poczerninie”, kwota 24 443,00 zł;

- Gmina Dobrzany

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Michała Archanioła w Dobrzanach – „Projekt remontu dachu kościoła filialnego pw. Przemienienia pańskiego w Odargowie, gm. Dobrzany”, kwota 10 000 zł.

- Gmina Dolice

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Przemienienia Pańskiego w Kolinie – „Budowa instalacji drenażu oraz odprowadzenia wód deszczowych przy budynku kościoła filialnego pw. Św. Stanisława w Moskorzynie”, kwota 19 000 zł;

- Gmina Stara Dąbrowa

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Remont dachu kościoła filialnego w Krzywnicy”, kwota 25 000 zł;

2) Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Parlinie – „Wykonanie nowego chodnika z kamienia granitowego wokół kościoła, naprawa drogi z kamienia granitowego prowadzącej do kościoła”, kwota 25 000 zł;

3) Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego w Parlinie – „Prace i roboty budowlane polegające na pobieleniu wnętrza kościoła filialnego p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w miejscowości Tolcz”, kwota 25 000 zł.

Informacje o możliwości ubiegania się o dotacje z budżetu samorządu powiatowego wraz ze stosowną uchwałą oraz wnioskiem są zamieszczone na stronie internetowej starostwa, w zakładce „Strefa turysty”, podzakładce „Zabytki”. Ponadto artykuły na ww. temat umieszczane są także w „aktualnościach” na głównej stronie internetowej, facebooku oraz w mediach: e-stargard.pl, stargardlokalnie.pl.

### **3. Informowanie właścicieli i dysponentów obiektów zabytkowych o możliwości uzyskania dotacji i środków z innych źródeł niż budżet Powiatu na określone zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami.**

Informacje o możliwości uzyskania dotacji i środków z innych źródeł niż budżet Powiatu zostały umieszczone w „aktualnościach” na stronie internetowej starostwa, facebooku oraz w mediach: e-stargard.pl, stargardlokalnie.pl. Ponadto informacje dotyczące możliwości dofinansowania ww. zadań przy zabytkach udzielane są na bieżąco na wniosek zainteresowanych użytkowników zabytków. W roku 2019 właścicielom zabytkowych nieruchomości udało się pozyskać z różnych źródeł (MKiDN, Urząd Marszałkowski, ZWKZ) środki na kwotę łączną 170 000 zł, a w roku 2020 – 775 192,48 zł. Zwiększa się świadomość o możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych.

Dofinansowanie w roku 2019 r. otrzymali:

- 1) Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie – „Konserwacja i restauracja ołtarza bocznego, dawnego epitafium Caspra von Wedel z kościoła filialnego pw. M.B. Częstochowskiej w Krępcewie, Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie - III etap prac”, kwota pozyskana 20 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);
- 2) Zbigniew Kasznia Irena Kasznia – „Zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku w postaci murów obronnych (w tym pozostałości pierwotnej wieży mieszkalnej) w części południowej, południowo - zachodniej oraz zachodniej zamku w Krępcewie (A-158), ruiny zamku w Krępcewie, gm. Dolice, działka 257/35, ob. Krępcewo”, kwota pozyskana 20 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);
- 3) Parafia Rzymskokatolicka pw. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Remont dachu kościoła, kościół filialny pw. św. Stanisława BM, miejsce położenia: miejscowość Krzywnica, działka nr:256, obręb Krzywnica, gmina Stara Dąbrowa”, kwota pozyskana 40 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);
- 4) Zachodniopomorski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Szczecinie – „Naprawa elewacji frontowej - powierzchnie gładkie i detale architektoniczne. Kamienica PCK - budynek użyteczności publicznej, 4 - kondygnacyjny, 73-110 Stargard

ul. Limanowskiego 24 (środkowa część ulicy)”, kwota pozyskana 20 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);

5) Gmina Miasto Stargard – „Renowacja altany wraz z częściowym odtworzeniem zabytkowego układu komunikacyjnego w Parku Podworskim w Stargardzie”, kwota pozyskana 20 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);

6) Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie – „Prace konserwatorskie i restauratorskie - III etap (elementy drewniane polichromowane, elementy drewniane złoczone, obrazy na podłożu drewnianym) przy ołtarzu bocznym (dawnym epitafium Caspra von Wedel z 1607 r.)”, kwota pozyskana 15 000 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków);

7) Parafia Rzymskokatolicka pw. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Wzmocnienie i naprawa fundamentów kościoła ściana wschodnia i zachodnia kościoła w Krzywnicy”, kwota pozyskana 20 000 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków);

8) Zbigniew Kasznia Irena Kasznia – „Zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku części zewnętrznej relikwów wieży obronnej w narożniku północno-zachodnim zamku oraz zabezpieczenie części wnętrza wieży obronnej zamku w Krępcewie”, kwota pozyskana 15 000 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków).

Dofinansowanie w roku 2020 r. otrzymali:

1) Parafia Rzymskokatolicka pw. NMP Królowej Świata w Stargardzie – „Stargard, kościół pw. NMP Królowej Świata: pilna naprawa okna w ambicie oraz okna z witrażem w ścianie wschodniej”, kwota pozyskana 530 000 zł (MKiDN);

2) Parafia Rzymskokatolicka pw. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Krzywnica, kościół pw. Stanisława BM: remont dachu kościoła wraz z wymianą elementów konstrukcji – PINB – kościół wyłączony z użytkowania”, kwota pozyskana 60 000 zł (MKiDN);

3) Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie – „Konserwacja i restauracja ołtarza bocznego, dawnego epitafium Caspra von Wedel z kościoła filialnego pw. MB Częstochowskiej w Krępcewie, Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie – IV etap prac /ostatni/”, kwota pozyskana 15 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);

4) Parafia Rzymskokatolicka pw. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Remont elewacji kościoła filialnego pw. Św. Stanisława BM w Krzywnicy, Parafia Rzymskokatolicka

pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie”, kwota pozyskana 40 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);

5) Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Marianowie – „Prace naprawcze konstrukcji dachu i stropu poddasza (część północna) klasztoru pocysterskiego w Marianowie. Obiekt zabytkowy: zespół pocysterskiego założenia klasztorowego położony na działkach 163/1 i 164/1 w Marianowie, gm. Marianowo”, kwota pozyskana 30 000 zł (Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego);

6) Parafia Rzymskokatolicka pw. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie – „Remont dachu kościoła filialnego pw. Św. Stanisława BM w Krzywnicy, Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Starej Dąbrowie”, kwota pozyskana 40 000 zł (Wojewódzki Konserwator Zabytków);

7) Parafia Rzymskokatolicka pw. MB Różańcowej w Rzeplinie – „Prace konserwatorskie i restauratorskie - IV etap prac przy ołtarzu bocznym (dawnym epitafium Caspra von Wedel z 1607 r.)”, kwota pozyskana 12 194,82 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków);

8) Parafia Rzymskokatolicka pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Marianowie – „Remont dachu i stropu w przestrzeni poddasza nieużytkowanego północnej części skrzydła klasztoru pocysterskiego w Marianowie”, kwota pozyskana 25 000 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków);

9) Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Michała Archanioła w Poczerninie – „Prace konserwatorskie i restauratorskie przy gotyckiej figurze Chrystusa umierającego na krzyżu”, kwota pozyskana 7 997,66 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków);

10) Zbigniew Kasznia Irena Kasznia – „Zabezpieczenie i utrwalenie murów wnętrza wieży obronnej zamku w zakresie uzupełnienia ubytków w odsłoniętym murze i zabezpieczeniu korony murów wieży zamku w Krępcewie”, kwota pozyskana 15 000 zł (Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków).

4. **Ustanawianie przez starostę na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków; cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków; prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków; wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków; wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków.**

Na podstawie art. 103 ust. 1 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami, społecznego opiekuna zabytków ustanawia, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, starosta właściwy dla miejsca zamieszkania (siedziby) kandydata. Starosta prowadzi listę społecznych opiekunów zabytków (art. 103 ust. 4). Najważniejszym zadaniem Społecznego opiekuna zabytków jest propagowanie piękna swojej okolicy, wartości wybranego zabytku, którego skutkiem może być rozwój turystyki i widoczne ekonomiczne korzyści wynikające z tego faktu.

Warunki uzyskania tytułu Społecznego opiekuna zabytków: zgodnie z art. 102 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami społecznym opiekunem zabytków może być osoba, która posiada pełną zdolność do czynności prawnych, nie była karana za przestępstwa popełnione umyślnie oraz posiada wiedzę w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Podstawowe formy działania Społecznych opiekunów zabytków to:

- profilaktyka - czyli zapobieganie zniszczeniu i dalszej dewastacji obiektu,
- ochrona - informowanie społeczności lokalnej o potrzebie ochrony zabytku, pomoc w zdobywaniu funduszy, inicjowanie działań,
- upowszechnianie wiedzy o zabytkach,
- interwencje - począwszy od wojewódzkiego konserwatora zabytków, poprzez interwencje w urzędach państwowych i samorządowych, a skończywszy na zaangażowaniu środków masowego przekazu,
- poszukiwanie gospodarzy - często zdarza się, że obiekt zabytkowy nie posiada właściciela lub użytkownika, wówczas remontowanie takiego obiektu nie ma sensu, gdyż przy braku użytkownika ponownie popadnie w ruinę.

W okresie objętym sprawozdaniem na mocy Zarządzenia Nr 123/20 Starosty Stargardzkiego z dnia 22.09.2020 ustanowiono 1 społecznego opiekuna zabytków na wniosek Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie. Został nim mieszkaniec Stargardu Jerzy Waliszewski. To już drugi Społeczny Opiekun Zabytków na terenie Powiatu Stargardzkiego.

**5. Umieszczanie przez starostę w uzgodnieniu z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiektach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie.**

Zgodnie z art. 12.1. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie. Na podstawie ww. art. Starosta Stargardzki zwrócił się do Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z prośbą o uzgodnienie w zakresie umieszczenia w obrębie - zespołu budowlanego d. koszar grenadierów, ob. jednostka wojskowa, ul. Bema – ul. 11 Listopada – ul. Zwycięzców, nr rej. A-1842 z 29.04.2019 znaku informującego o tym, że zabytek podlega ochronie prawnej. W skład ww. zespołu wchodzi: budynki koszarowe nr 1; 2; 3; budynek sztabu nr 6; budynek szkoleniowy nr 13; wartownia nr 37; magazyny nr 5; 7; 36; wewnętrzny dziedziniec; ogrodzenie od strony ul. Bema; d. budynek mieszkalny, ob. biurowy, ul. 11 Listopada 3. Zgodnie z otrzymaną decyzją Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zostały umieszczone 2 znaki – jeden na budynku koszarowym nr 2 przy ul. Zwycięzców, drugi na d. budynku mieszkalnym, ob. biurowym przy ul. 11 Listopada 3.

Umieszczanie takich tabliczek przyczynia się do podniesienia świadomości u mieszkańców i turystów o wyjątkowej wartości danego obiektu. Znaki stanowią także formę promocji dziedzictwa narodowego. Wykorzystuje się je w celu zapewnienia obiektom zabytkowym rozpoznawalności i ochrony prawnej. Przyczyniają się one również do przeciwdziałania ewentualnym aktom wandalizmu bądź nieumyślnego naruszenia zabytkowej substancji przez użytkowników.

## **6. Monitoring sporządzania Gminnych Ewidencji Zabytków i Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami.**

Gminnej Ewidencji Zabytków nie posiadają 3 gminy (Chociwel, Ińsko, gmina wiejska Stargard). Natomiast tylko 4 gminy posiadają Gminny Program Opieki nad Zabytkami (Dobrzany, Miasto Stargard, Suchań, Stara Dąbrowa).

### GEZ

Gmina Chociwel - w budżecie na 2019 r. zabezpieczono środki finansowe na opracowanie Gminnej Ewidencji Zabytków. Niestety zadanie nie zostało zrealizowane z powodu znacznie wyższych kosztów realizacji niż przewidziano w budżecie.

Gmina Ińsko – nie zabezpieczyła w budżecie środków na wykonanie GEZ.

Gmina Stargard - sporządzenie GEZ planowane jest na 2021 r.

### GPOnZ

Gmina Dobrzany - przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2020-2023 uchwałą Nr XIX/178/20 z dnia 4 listopada 2020 r.

Gmina Miasto Stargard - przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2017-2021 uchwałą nr XXXIX/42/2018 z dnia 27 lutego 2018 r.

Gmina Suchań - przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2018-2021 uchwałą nr XXXI/262/2018 z dnia 13 września 2018 r.

Gmina Stara Dąbrowa - przyjęła Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2019-2022 uchwałą Nr XIII/114/2019 z dnia 29 listopada 2019 r.

Gmina Dolice - jest w trakcie sporządzania GPOnZ.

Gmina Marianowo – opracowanie przewiduje zlecić do wykonania w 2022 r.

## **7. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz rozwoju turystyki w powiecie stargardzkim.**

Powiat Stargardzki przystąpił do Stargardzkiej Organizacji Turystycznej w roku 2010 na podstawie Uchwały Nr L/643/10 Rady Powiatu Stargardzkiego z dnia 25 sierpnia 2010 roku w celu realizacji założeń zawartych w Statucie Stargardzkiej Organizacji Turystycznej. Na

przestrzeni 9 lat członkostwa w SOT brak było wymiernych efektów mających bezpośredni wpływ na rozwój turystyczny i kulturalny Powiatu Stargardzkiego. Powiat wystąpił z SOT w 2019 r.

Powiat oraz gminy współpracują z różnymi organizacjami i stowarzyszeniami na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz rozwoju turystyki: „WIR”- Stowarzyszenie Wiejskiej Inicjatywy Rozwoju (Powiat jest członkiem Stowarzyszenia; Gmina Miasto Stargard - współorganizacja w 2019 i 2020 r. wycieczek tematycznych „Znaszli swój WIR? Szlakiem dziedzictwa historycznego i przyrodniczego”); Towarzystwo Stargardzka Kolej Dojazdowa (dzierżawa kolejki wąskotorowej – planowane uruchomienie ruchu turystycznego -drezyn); Stowarzyszenie Miłośników Kolei Wąskotorowych „Semafor” w Ińsku (organizacja objazdu zabytkoznawczego w 2019 r. w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa); Grupa Historyczno-Eksploracyjna Pomerania (Gmina Stara Dąbrowa w 2020 r. - sprzątanie cmentarza ewangelickiego zlokalizowanego na dz. 337 w obrębie Krzywica); Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich (Gmina Kobylanka przy akcji sadzenia Dębu Cysters w Rekowie). Gmina Chociwel aktywnie współpracuje ze Stowarzyszeniem Forum Chociwelskie przy organizacji „Tematycznych spotkań z przeszłością”. W roku 2019 odbył się wykład wraz z prezentacją multimedialną na temat historii i architektury kościoła w Chociwlu. W roku 2020 zorganizowano wykład na temat historii starożytnej na terenie gminy Chociwel. Gmina Ińsko współpracuje ze Stowarzyszeniem Miłośników Kolei Wąskotorowych „Semafor” przy tworzeniu izby pamięci oraz organizacji projektu „Warsztaty dla dużych i małych z kolejką w tle”. Gmina Kobylanka stworzyła i realizuje wspólnie z Grupą Eksploracji Podwodnych Gryf, Grupą Warowną Bastion „Projekt Strefa Miedwie - poszukując historii”. "Strefa Miedwie" to projekt poszukiwawczy, który obejmuje jezioro Miedwie i wybrane rejony w Gminie Kobylanka. Głównym celem są poszukiwania niemieckiego obozu jenieckiego dla rosyjskich żołnierzy i jeńców z Powstania Warszawskiego oraz artefaktów techniki wojskowej ukrytych w głębinach jeziora Miedwie oraz upamiętnienie jeńców wojennych i pracowników przymusowych Gemeinschaftslager Belkow i stworzenie izby pamięci w Bielkowie.



8. Organizacja wycieczek studyjnych – prezentacja najcenniejszych obiektów zabytkowych; wystaw obejmujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze powiatu; konkursów poszerzających wiedzę na temat walorów dziedzictwa powiatu stargardzkiego, jego ochrony i zachowania; imprez promujących walory turystyczne powiatu i służące integracji jego mieszkańców; imprez kulturalnych; spacerów historycznych; spotkań muzealnych etc.

Powiat Stargardzki jest organizatorem wycieczek studyjnych po powiecie w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, gdzie dla uczestników przygotowywane są objazdy zabytkoznawcze, odkrywające miejsca z prawdziwym duchem i ciekawą historią. W roku 2019 odbył się wyjazd pn.: „Żelaznym traktem po Ziemi Stargardzkiej”. Trasa obejmowała: dworzec PKP w Stargardzie, warsztaty kolejowe d. ZNTK, tam m.in. parowóz PT-47, dworzec Stargard Wąskotorówka, Żarowo-most kolei wąskotorowej nad Iną, izbę pamięci kolejki wąskotorowej w Insku, wieżę widokową nad brzegiem jeziora Insko. Koszt organizacji wycieczki - 1500 zł.

W roku 2020 odbyła się piesza wycieczka pn. "Sacrum non profanum. Wielowyznaniowy Stargard". Uczestnicy zwiedzili i poznali historię: Cerkwii prawosławnej pw. Świętych Ap. Piotra i Pawła, Kościoła rzymskokatolickiego pw. Św. Jana Chrzciciela (Parafia pw. Św. Józefa), obelisku upamiętniającego przedwojenną parafię rzymskokatolicką pw. Św. Józefa, Kościoła polskokatolickiego pw. Przemienienia Pańskiego, Cerkwii Greckokatolickiej pw. Św. Jozafata Kuncewicza, Zboru Zielonoświątkowego, a w Muzeum Archeologiczno-Historycznym mogli zobaczyć macewy ze stargardzkiego kirkutu. Koszt organizacji wycieczki - 700 zł.

Co miesiąc w budynku Starostwa Powiatowego organizowane są wystawy wpisujące się w zagadnienia z zakresu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego powiatu. W roku 2019 odbył się wernisaż wystawy pokonkursowej pod hasłem „Znane i nieznanie historie, legendy miasta Stargard i powiatu stargardzkiego”. Głównym założeniem konkursu było stworzenie komiksu, opartego na motywach legend, opowiadających o dziejach Stargardu i powiatu. W roku 2020 mogliśmy podziwiać wystawę pt. „W Krainie Gryfitów”. Młodzi autorzy ze szkół podstawowych miasta oraz gmin powiatu w formie komiksu opowiedzieli baśnie i legendy czerpiące z bogatej historii dynastii Gryfitów, wpisanych w dzieje Pomorza Zachodniego. Odbył się także wernisaż wystawy fotografii Dagmary Ładniak pod hasłem „Bajkowy Powiat

Stargardzki”, przedstawiający prace z urokliwych zakątków powiatu, m.in. jeziora Miedwie, Ińska czy rzeki Iny.

Powiat wspiera także organizację różnych przedsięwzięć z zakresu turystyki i dziedzictwa kulturowego odbywających się w szkołach ponadpodstawowych dla których jest organem prowadzącym (konkursy, wycieczki, rajdy). W roku 2019 wsparł organizację Mistrzostw Powiatu w Rajdach na Orientację w kwocie 500 zł., w którym uczniowie musieli wykazać się znajomością historii i zabytków w Stargardzie. Był również organizatorem Rajdu Przygodowego Eco Race 2019 w ramach „Dnia Ziemi”, gdzie uczniowie poznawali ciekawe przyrodniczo miejsca powiatu. Koszt organizacji to 2500 zł.

Problematykę dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w różnej formie realizowały szkoły ponadpodstawowe, Bursa Szkolna oraz Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych:

I LO – udział w rajdach: „Stargard, Turystyka i My”, „XXI Mistrzostwa Szkół Powiatu Stargardzkiego w Marszach na Orientację”, Rajd na Orientację „Jesionki”. Wycieczki edukacyjne: Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Stargardzie - poznanie historii i tradycji przedwojennej i powojennej miasta Stargard, Basteja – obejrzenie wystawy "Stargard - miejsce z historią...", Małkocin - zwiedzanie zespołu pałacowego, kościoła pw. św. Józefa Oblubieńca oraz zabytkowego gołębnika, Marianowo - „Na szlaku cysterskim” zwiedzanie kościoła i budynków klasztornych, poznanie legendy o Sydonii. Na lekcjach plastyki dotyczących historii sztuki - sztuka gotycka – omawiane były przykłady gotyku ceglanego ze Stargardu (Kolegiata, kościół Św. Jana, Brama Portowa). W tematyce lekcji historii uwzględniano zagadnienia regionalne (np. Stargard słowiański, gotyk w Stargardzie, sztuka barokowa w stargardzkich kościołach, prawa lokacyjne Stargardu, Stargard podczas wojny 30-letniej, początki kolei w Stargardzie). Na lekcjach geografii omawiano walory turystyczne Polski, ze szczególnym zwróceniem uwagi na walory występujące w powiecie stargardzkim – przygotowanie prezentacji „Parki krajobrazowe i pomniki przyrody oraz zabytki kulturowe w powiecie stargardzkim” oraz „Obiekty przyrodnicze i pozaprzyrodnicze [kulturowe] na terenie powiatu stargardzkiego”. Na lekcjach wychowawczych realizowano temat: Stargard moje miasto - zwiedzanie najciekawszych miejsc w mieście. Odbyły się spacer edukacyjne szlakiem zabytków „Stargard - Klejnot Pomorza”.

II LO - lekcje muzealne w oparciu o zbiory Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie, w tematyce lekcji historii uwzględniano zagadnienia regionalne (np. Stargard słowiański, gotyk w Stargardzie, prawa lokacyjne Stargardu, Stargard podczas II wojny światowej), na lekcji wiedzy o kulturze realizowano projekt „Moja mała ojczyzna”, w ramach lekcji języka polskiego omawiano stargardzkie zabytki (styl gotycki i romański w architekturze miasta, szlak gotyku ceglanego w Stargardzie), odwiedzają kanał YouTube: „Szlakiem miejsc niezwykłych. Pomniki historii. Stargard”. Odbyły się pogadanki na temat zabytków Stargardu oraz wycieczki szlakiem zabytków „Stargard – Klejnot Pomorza”.

ZS1 – lekcje muzealne w oparciu o zbiory Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie, udział w wycieczkach „Przyrodnicze skarby stargardzkich parków”, „Barwy Miedwia”, „Zwiedzanie zabytków Stargardu”, „Żelaznym traktem po Ziemi Stargardzkiej”, - „Od świątyni do świątyni - poznajemy historię kościołów powiatu stargardzkiego”, „Moja mała ojczyzna”, rajdach: „Rusz po zdrowie dla osób niepełnosprawnych i seniorów szlakiem trasy Stargard Klejnot Pomorza” i spacerach historycznych. Organizacja konkursów: „Znam Stargard”, Powiatowego Konkursu na Komiks pt. „Znane i nieznanie historie, legendy miasta Stargard i powiatu stargardzkiego”. Opracowanie i realizacja projektów edukacyjnych: „Literacka mapa miasta” i „Stargard komiksem malowany” w ramach ogólnopolskiego konkursu „Projektanci edukacji”. Na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o kulturze, geografii uwzględniano zagadnienia nawiązujące do dziedzictwa kulturowego w powiecie stargardzkim.

ZS 2 – „Noc Naukowców” - przygotowanie bloku historycznego pod hasłem "Dawne przedmioty"- ekspozycja przedmiotów codziennego użytku, historia pisma, quizy historyczne. Lekcje muzealne w oparciu o zbiory Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Stargardzie, udział w wycieczkach: Szczecin i zabytki stylu ceglanego neogotyku. Na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o kulturze, geografii uwzględniano zagadnienia nawiązujące do dziedzictwa kulturowego w powiecie stargardzkim.

ZS 5 – udział w rajdach: pieszy Lotnisko Kluczewo - Burzykowo - Słotnica - Park Maszynowy (projekt własny), „XXI Mistrzostwa Szkół Powiatu Stargardzkiego w Marszach na Orientację”, „Marsz nocny na orientację na Bobrową Polanę”. Konkurs – quizy wiedzy o Stargardzie i regionie. Pogadanki na lekcjach geografii i zajęciach koła turystycznego

o walorach turystycznych i kulturowych naszego miasta i regionu, projektowanie i sporządzanie prezentacji „Stargard - moja mała Ojczyzna”.

ZSBT – udział w lekcjach muzealnych organizowanych przez Muzeum Archeologiczno-Historyczne, spotkaniach i spacerach historycznych, wycieczkach: szlakiem zabytków „Stargard – Klejnot Pomorza” oraz organizowanych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa „Żelaznym traktem po Ziemi Stargardzkiej”, „Tu stacja Stargard, witamy podróżnych...” i „Sacrum non profanum”. Na lekcjach historii, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy o kulturze, geografii uwzględniano zagadnienia nawiązujące do dziedzictwa kulturowego w powiecie stargardzkim. Na zajęciach z przedmiotów zawodowych uczniowie poznają budowle inżynierskie np. zabytkowy most kolei wąskotorowej na rzece Inie.

Bursa Szkolna – spacer: szlakiem zabytków „Stargard – Klejnot Pomorza”, „Zwiedzanie zabytków oraz poznawanie historii z nimi związanej”; historia Stargardu w albumach i fotografiach, odwiedzanie miejsc pamięci/cmentarzy, udział w debatach: „Stargard perłą turystyczną Pomorza Zachodniego” i „Promowanie najciekawszych miejsc w Stargardzie”.

Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych – spacer historyczny - „Historia białych koszar w Stargardzie”; „Stargard nad Iną” – Brama Młyńska, port nad Iną, Spichlerz, park zamkowy i jagielloński; „Krzyż pokutny”; planty stargardzkie – zielony salon miasta – spacer wokół murów miejskich. Zajęcia w Muzeum Archeologiczno-Historycznym – „Geometria miasta” – ukryta w obszarze staromiejskim geometria, znajdująca się na zabudowie (ratusz, obiekty mieszkalne i handlowe), zwiedzanie Bastei, lekcje w terenie – miejskie wędrówki – jak wyglądał średniowieczny Stargard i gdzie można dzisiaj dostrzec ślady jego historii? jak rozpoznać zabytek? Oglądanie wystawy w Muzeum Archeologiczno-Historycznym „Dawno temu na budowie” - poznanie zawodów dawnych oraz technik budowy domów, kościołów, budynków użyteczności publicznej. Wykonanie kolażu na temat: „Stargard i jego zabytki” – z wykorzystaniem różnych materiałów i technik plastycznych.

**9. Upowszechnianie wiedzy o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu i jego walorach turystycznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków województwa zachodniopomorskiego na stronie internetowej powiatu.**

Na stronie internetowej [www.powiatstargardzki.pl](http://www.powiatstargardzki.pl) prezentowane są najważniejsze informacje o dziedzictwie kulturowym i przyrodniczym powiatu oraz jego walorach turystycznych. W zakładce „Strefa turysty” - można znaleźć wykaz zabytków ujętych w rejestrze zabytków województwa zachodniopomorskiego, szlaki turystyczne oraz mobilny przewodnik po powiecie stargardzkim. Na stronie prezentowane są także informacje na temat możliwości otrzymania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz informacje o możliwości uzyskania uprawnień Społecznego Opiekuna Zabytków. Informacje są na bieżąco aktualizowane.

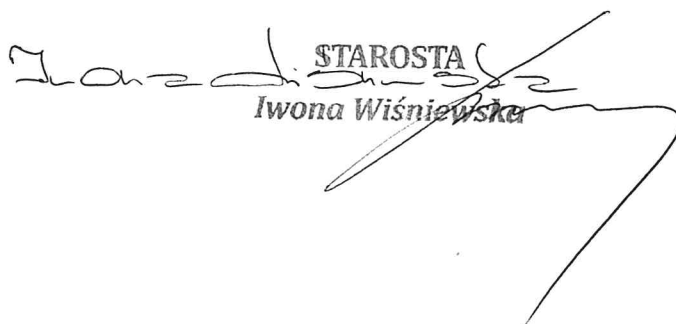
**10. Wydawanie niekomercyjnych niskonakładowych wydawnictw (drukowanych: przewodników, map, albumów, widokówek, folderów itp. lub wykorzystujących inne techniki zapisu, np. płyty CD) popularyzujących wiedzę o zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu; współpraca z organizacjami działającymi na rzecz promocji regionu w tym zakresie.**

Powiat Stargardzki wsparł w 2020 r. finansowo w kwocie 1450 zł wydanie przewodnika „Zachodniopomorskie tajemnice” autorstwa Michała Rembasa i Przemysława Budziaka obejmującego 39 wycieczek po Pomorzu Zachodnim. Powiat Stargardzki obejmuje 6 tematów z zakresu historii, techniki i przyrody: Błazen z Sowna, Baza „noworosyjskich” lotników, Stalin w Stargardzie, Największy krzyż pokutny, Wdzięczność podróżnika, Łoża olbrzymów. Publikacja zawiera kody QR ułatwiające odnaleźć obiekty na mapach Google.

## Podsumowanie

Podsumowując należy stwierdzić, że priorytety określone w Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Stargardzkiego na lata 2019-2022 w okresie sprawozdawczym były realizowane wszechstronnie przez różnorodne i komplementarne zadania, które prowadziły do osiągnięcia założonych celów. Niestety wiele przedsięwzięć z zakresu turystyki i dziedzictwa kulturowego odbywających się w szkołach oraz organizowanych przez różne stowarzyszenia i wspieranych przez Powiat Stargardzki, ze względu na zaistniałą sytuację związaną z pandemią, nie odbyło się.

Zadania, które zrealizowano obejmowały zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków na terenie powiatu, choć tych wciąż jest za mało w stosunku do stwierdzonych potrzeb, jak i przedsięwzięcia, upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania. Aby osiągnąć wymierne i trwałe efekty podobne działania powinny być kontynuowane w kolejnych latach, co przyczynić się może do zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej oraz do budowania silnej tożsamości lokalnej jego mieszkańców.

  
STAROSTA  
Iwona Wiśniewska